

Отже, освітні системи та шкільна освіта під впливом європеїзації розвивається у напрямі інтеграції, що проявляється у форматі гармонізації ключових показників, які визначають напрями та сутність розвитку освіти. Такий вплив формує спільні тенденції розвитку та спільний характер викликів.

Ключові слова: освіта, інтеграція, європеїзація.

Список використаних джерел та літератури

1. Бахарєва Л. Інтеграція навчальних занять у початковій школі на краєзнавчій основі. Початкова школа. 1991. № 8. С. 48–51.
2. Засєкіна Т. Інтеграція в шкільній природничій освіті: теорія і практика : монографія. Київ : Пед. думка, 2020. 400 с. URL : https://lib.iitta.gov.ua/722404/1/Монографія_Засєкіна.pdf (дата звернення: 07.03.2024).
3. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : наук. вид. / ред. В. Г. Кремень. Київ : Пед. думка, 2016. 448 с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nrk/Analitychni-materialy/7-natsionalna-dopovid-pro-stan-i-rozvitok-osviti-v-ukraini.pdf> (дата звернення: 11.03.2024).
4. План відновлення. Освіта і наука. МОН України. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2022/08/19/НО.projekt.Planu.vidnovl.Osv.i.nauky-19.08.2022.pdf> (дата звернення: 11.03.2024).
5. Повстин О. Інтеграція знань як один з дидактичних принципів сучасної освіти. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2014. № 10. С. 231–235. URL: https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/files/povstyn_10.pdf (дата звернення: 12.03.2024).
6. Пушкарьова Т., Топузов О. Інтегративно-діяльнісна педагогіка : монографія. Київ : Пед. думка, 2019. 304 с. URL : https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/integra_dial_2019.pdf (дата звернення: 06.03.2024).

*Малієнко Юлія Борисівна,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У ЗМІСТІ ПІДРУЧНИКА О.І. ПОМЕТУН, Ю.Б. МАЛІЄНКО, Т.О. РЕМЕХ «ДОСЛІДЖУЄМО ІСТОРІЮ І СУСПІЛЬСТВО», 5 КЛАС

Державний стандарт базової середньої освіти визначив наскрізні для всіх ключових компетентностей уміння, зокрема діяти творчо. Відтоді креативне, творче мислення з ексклюзивного контенту трансформується в унормовану вимогу до навчально-методичної літератури, насамперед модельних навчальних програм і підручників. Нині креативне мислення є інноваційною

галуззю програми міжнародного дослідження якості освіти PISA, невід'ємним складником найрізноманітніших переліків soft skills. Творча діяльність дитини передбачає продукування нових ідей, добросчесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї [1]. Авторки підручника «Досліджуємо історію і суспільство» розробили систему завдань для розвитку креативного мислення п'ятикласників/п'ятикласниць [2]. Завдання, наскрізно представлені у рубриках «Досліди», «Перевір себе», «А ще ти можеш», мають такі характеристики: 1. Поліфункціональність: завдання скеровані не тільки на розвиток власне креативності, але й на формування ключових компетентностей та наскрізних умінь. 2. Дослідницький, пошуковий характер. 3. Спрямованість завдань на розвиток уяви (фантазування, створення, відтворення чогось у думках) та уявлень (знання, розуміння чогось).

Урізноманітнюючи творчо-пізнавальну діяльність дитини, авторки підручника запропонували завдання різних типів: уявні та/або реальні інтерв'ю; візуалізація навчального матеріалу («хмаринки слів», кластери тощо); твори-роздуми, есе про минуле й сьогодення; проекти тощо. Наводимо приклади таких завдань: Уявні/реальні інтерв'ю. *Придумай 3-4 запитання для інтерв'ю щодо спільних рис учнів і учениць вашого класу. Опитай кількох з них. Запропонуй класу висновки: що спільного тобі вдалося знайти. Обговоріть разом, як ви можете використати результати цього дослідження.* Створення текстів/медіатекстів. *Придумайте у групах заголовки медіатексту для інтернет-публікації про відому подію, що відбулася в класі або школі. Визначте: кому адресоване ваше повідомлення? Про що в ньому йтиметься? Порівняйте ваші ідеї з думками інших. Чи однаковими будуть ваші медіатексти? Чому?.* Візуалізація навчального матеріалу. *Складіть кластер до слова «суспільство». Представте його класу, розпочавши зі слів: «Суспільство – це...». Назвіть та поясніть кожне підібране вами слово.* Створення віртуальних/реальних екскурсій. *Здійсни віртуальну екскурсію музеєм грошей Національного банку України. Коротко запиши свої враження.* Твори-роздуми,

есе, сенкан тощо про минуле й сьогодення. *Напиши невеликий твір-роздум «Кого з відомих постатей я вважаю історичним діячем і чому» / Склади сенкан, перший рядок якого – Українська революція.*

Вартує уваги проєктна діяльність п'ятикласників/п'ятикласниць. Підручник навчає дитину методу проєктів, надаючи детальний загальний/тематичний алгоритм проєктної діяльності. Кожен етап такої роботи сприяє розвитку креативного мислення. Особливо це проявляється під час підготовки кінцевого результату проєкту (створення сайту, написання звіту або творчої роботи, підготовка комп'ютерної (мультимедійної) презентації тощо) та презентації (демонстрації «кінцевого продукту» однокласникам і однокласницям та/чи батькам доповідачем або групою).

Завдання для розвитку креативного мислення, запропоновані авторками підручника «Досліджуємо історію і суспільство», оптимально поєднують творчість дитини та пізнання нею минулого й сьогодення, заохочують до ініціативності, продукування ефективних рішень, розвитку уяви та уявлень.

Ключові слова: креативне мислення, проєкт, уява, уявлення.

Список використаних джерел та літератури

1. Державний стандарт базової середньої освіти. (2020). Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.04.2023).
2. Пометун О. І., Малієнко Ю. Б., Ремех Т. О. Досліджуємо історію і суспільство : підруч. інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Видавничий дім «Освіта», 2022. 176 с.

*Петрук Оксана Миколаївна,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

ДО ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ У КОНТЕКСТІ МІЖПРЕДМЕТНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ

Навчання української мови учнів, які належать до національних меншин, характеризується суттєвими відмінностями порівняно з опануванням рідної мови, що зумовлено психологічними та психолінгвістичними особливостями